Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 7 november 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentskydd – Direktiv 93/13/EEG – Artikel 7.1 – Oskäliga villkor i konsumentavtal – Den nationella domstolens befogenheter och skyldigheter – Första talan väckt av konsumenten vid domstolen på den ort där näringsidkaren har sitt säte varvid konsumenten inte biträddes av advokat och inte deltog i förhandlingen – Andra talan väckt av konsumenten vid domstolen på den ort där konsumenten har hemvist och med biträde av advokat – Rättskraft – Artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Konsumentens effektiva domstolsskydd”

I mål C-178/23,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunalul Specializat Mureș (Specialdomstolen för Mureș, Rumänien) genom beslut av den 3 december 2021, som inkom till domstolen den 21 mars 2023, i målet

ERB New Europe Funding II

mot

YI,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av ordföranden på nionde avdelningen N. Jääskinen (referent), tillika tillförordnad ordförande på åttonde avdelningen, samt domarna M. Gavalec och Z. Csehi,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– ERB New Europe Funding II, genom A.M. Lefter, avocată,

– Rumäniens regering, genom M. Chicu och E. Gane, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: rumänska.

– Tjeckiens regering, genom S. Šindelková, M. Smolek och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom A. Biolan och N. Ruiz García, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 7.1 och tjugotredje skälet i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169), samt effektivitetsprincipen.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan inkassobolaget ERB New Europe Funding II (nedan kallat ERB) och konsumenten YI. Målet rör frågan huruvida vissa villkor i ett kreditavtal är oskäliga.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Tjugotredje och tjugofjärde skälet i direktiv 93/13 lyder enligt följande:

”Personer eller organisationer som anses ha ett befogat intresse i saken enligt medlemsstatens lagstiftning skall ha möjlighet att vidta rättsliga åtgärder mot standardvillkor i avtal som sluts med konsumenter, i synnerhet oskäliga villkor, antingen inför en domstol eller inför en förvaltningsmyndighet med behörighet att fatta beslut angående klagomål eller att sätta igång en lämplig rättslig process. Denna möjlighet innebär dock inte någon förhandsgranskning av de allmänna villkoren inom en given ekonomisk sektor.

Medlemsstaternas domstolar eller förvaltningsmyndigheter måste förfoga över lämpliga och effektiva medel för att förhindra fortsatt tillämpning av oskäliga villkor i konsumentavtal.”

4 I artikel 7.1 i detta direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.”

Rumänsk rätt

Lag nr 193/2000 om oskäliga avtalsvillkor i avtal som ingåtts mellan näringsidkare och konsumenter

5 Artikel 1 i Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (lag nr 193/2000 om oskäliga villkor i avtal mellan näringsidkare och konsumenter) av den 6 november 2000 (ompublicerad i *Monitorul Oficial al României*, del I, nr 543 av den 3 augusti 2012) innehåller följande bestämmelser:

”1. Alla avtal som ingås mellan en näringsidkare och en konsument avseende försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster ska innehålla klara och tydliga avtalsvillkor som inte kräver specifika kunskaper för att kunna förstås.

2. Vid tvivel om hur avtalsvillkoren ska tolkas, ska tolkningen ske till konsumentens fördel.

3. Det är förbjudet för en näringsidkare att införa oskäliga villkor i ett avtal som ingås med en konsument.”

6 I artikel 4.1 i samma lag föreskrivs följande:

”Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för direkt förhandling med konsumenten ska anses vara oskäligt om det, ensamt eller tillsammans med andra bestämmelser i avtalet, i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter till nackdel för konsumenten.”

7 I artikel 6 i nämnda lag föreskrivs följande:

”Oskäliga avtalsvillkor, vars oskäliga karaktär konstaterats personligen eller via ett enligt lag behörigt organ, har inga verkningar gentemot konsumenten. Avtalet fortsätter att gälla, med konsumentens samtycke, enbart om detta fortfarande är möjligt när ifrågavarande villkor har strukits.”

Lag nr 134/2010 om rättegången i tvistemål

8 I artikel 431 i Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (lag nr 134/2010 om rättegången i tvistemål) av den 1 juli 2010 (ompublicerad i *Monitorul Oficial al României*, del I, nr 247 av den 10 april 2015), med rubriken ”Verkningar av rättskraft”, föreskrivs följande:

”1. Ingen får stämmas två gånger i samma egenskap, på samma grund och avseende samma föremål.

2. Var och en av parterna kan göra gällande rättskraften i ett annat mål, om rättskraften har samband med avgörandet av det målet.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

9 Den 25 juli 2007 ingick YI, i egenskap av konsument, ett kreditavtal med kreditinstitutet Bancpost SA București.

10 Den 10 maj 2018 väckte YI, utan att biträdas av en advokat, talan vid Judecătoria Sectorului 2 București (Förstainstansdomstolen i distrikt 2 i Bukarest, Rumänien), det vill säga en domstol på den ort där näringsidkaren hade sitt säte (nedan kallat det första målet), och yrkade att domstolen skulle fastställa att vissa villkor i avtalet var oskäliga. Talan riktades mot det inkassobolag till vilket fordran enligt avtalet hade överförts, ERB, och avsåg villkoren i nämnda avtal om avgifter för öppnande och förvaltning av lånet, näringsidkarens ensidiga möjlighet att ändra avtalets räntesatser, provisionerna och andra låneavgifter samt avgiften för förtida återbetalning.

11 Genom dom av den 26 november 2018, för vilken delgivningsdagen inte är känd, ogillade nämnda domstol överklagandet (nedan kallat det första domstolsavgörandet). Domstolsavgörandet överklagades inte av YI, och vann således laga kraft.

12 Den 14 augusti 2019 väckte YI, denna gång företrädd av en advokat, talan vid domstolen på den ort där YI själv hade hemvist, Judecătoria Sighișoara (Förstainstansdomstolen i Sighișoara, Rumänien) (nedan kallat det andra målet). Talan väcktes mot samma svarande som i det första målet och gällde i stor utsträckning samma avtalsvillkor som de som avses ovan i punkt 10, närmare bestämt avtalsvillkoren avseende provisionerna för öppnande av lånet och den månatliga förvaltningen samt avtalsvillkoret om den effektiva räntan.

13 Den 5 december 2019 bifölls talan av den domstolen.

14 ERB överklagade avgörandet till Tribunalul Specializat Mureș (Specialdomstolen för Mureș, Rumänien), som är den hänskjutande domstolen i förevarande mål. I sin dom av den 6 april 2021 godtog Specialdomstolen för Mureș ERB:s invändningar vad gäller förvaltningsavgiften för lånet. Däremot fastställde den att de övriga avtalsvillkor som avses ovan i punkt 12 var oskäliga.

15 Då nämnda domstol inte hade prövat frågan om rättskraften hos det första domstolsavgörandet, använde sig ERB av ett extraordinärt rättsmedel vid samma domstol för att få till stånd en ny prövning av domen av den 6 april 2021. ERB anförde att domstolen i andra instans hade underlåtit att pröva den invändning om rättegångshinder på grund av *res judicata* som åberopats av ERB.

16 Den hänskjutande domstolen finner att det vid prövningen av ansökan om det extraordinära rättsmedlet föreligger osäkerhet om på vilket sätt avvägningen ska göras mellan konsumentens rättigheter och rättskraftsprincipen. Den har preciserat att det enligt de uppgifter som kommit till dess kännedom förefaller framgå att YI inom ramen för det första målet, då käranden inte biträddes av någon advokat, inte besatt tillräckliga kunskaper för att kunna göra gällande sina rättigheter enligt konsumentskyddsbestämmelserna, och att det var därför YI hade väckt talan vid domstolen på den ort där näringsidkaren hade sitt säte, trots att konsumenten hade rätt att väcka talan på orten för den egna hemvisten. Den hänskjutande domstolen har dessutom påpekat att konsumenten inte deltog i förhandlingen vid Judecătoria Sectorului 2 București (Förstainstansdomstolen i distrikt 2 i Bukarest), och att det när konsumenten biträddes av en advokat blev fastställt, i domar i flera domstolsinstanser, att de aktuella avtalsvillkoren i stor utsträckning var oskäliga.

17 Mot denna bakgrund beslutade Tribunalul Specializat Mureș (Specialdomstolen för Mureș) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 7.1 i direktiv 93/13, mot bakgrund av bland annat tjugotredje skälet i direktivet och effektivitetsprincipen, tolkas så, att den inte utesluter att en nationell domstol får undersöka huruvida avtalsvillkor i ett avtal som har ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument är oskäliga, även om detta redan har undersökts av en annan nationell domstol inom ramen för ett mål i första instans som har anhängiggjorts av konsumenten, som emellertid inte har deltagit vid den muntliga förhandlingen och inte på lämpligt sätt har biträtts eller företrätts av någon advokat, och dessa misstankar om oskäliga avtalsvillkor har avvisats genom ett domstolsavgörande som konsumenten inte har överklagat – och som således har vunnit laga kraft (*res judicata*) i nationell processrätt – om det mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i tvisten är sannolikt och rimligen kan antas att konsumenten inom ramen för ovannämnda första mål inte har använt tillgängliga rättsmedel till följd av brist på kunskap eller begränsad information?”

Prövning av tolkningsfrågan

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

18 ERB har i sitt skriftliga yttrande gjort gällande att det varken är nödvändigt eller lämpligt att hänskjuta en tolkningsfråga till EU-domstolen, eftersom den osäkerhet som den hänskjutande domstolen har gett uttryck för huvudsakligen avser regleringen av rättskraft i den rumänska civilprocessrätten och inte i unionsrätten.

19 Vidare har den rumänska regeringen, utan att uttryckligen framställa någon invändning om rättegångshinder, i sitt skriftliga yttrande påpekat att det inte klart framgår av beslutet om hänskjutande huruvida det var samma avtalsvillkor som prövades i det första och det andra målet. Om det visar sig att det rör sig om olika avtalsvillkor är principen om *res judicata* inte tillämplig i det förevarande fallet.

20 Enligt EU-domstolens fasta praxis ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. De frågor som ställs av nationella domstolar presumeras vara relevanta. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när den fråga som ställts avser tolkningen eller giltigheten av en bestämmelse i unionsrätten, såvida det inte är uppenbart att den begärda tolkningen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågeställningen är hypotetisk eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på denna fråga (dom av den 27 april 2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

21 Det utgör även fast rättspraxis att den nationella domstolen, i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, som grundar sig på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen, är ensam behörig att tolka och tillämpa bestämmelser i nationell rätt, medan EU-domstolen endast är behörig att tolka eller pröva giltigheten av en unionsrättsakt på grundval

av de uppgifter om de faktiska omständigheterna som har lämnats av den nationella domstolen (dom av den 27 april 2023, AxFina Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

22 Vad gäller ERB:s argument räcker det att påpeka att den hänskjutande domstolen genom sin tolkningsfråga har begärt att EU-domstolen, i enlighet med de krav som uppställs i den rättspraxis som det hänvisas till ovan i punkt 20, ska tolka direktiv 93/13 och effektivitetsprincipen. Det framgår dessutom tydligt av uppgifterna i beslutet om hänskjutande att denna fråga om tolkningen av unionsrätten är av värde för att den hänskjutande domstolen ska kunna avgöra huruvida det på grundval av direktiv 93/13 är tillåtet att, under sådana omständigheter som de som är aktuella i det nationella målet, frångå principen om *res judicata*.

23 Vad gäller den rumänska regeringens osäkerhet om huruvida principen om *res judicata* är tillämplig i det nationella målet, ska det påpekas att det, i enlighet med den rättspraxis som anges ovan i punkt 21, i slutändan uteslutande ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida och i vilken utsträckning det var samma avtalsvillkor som prövades i det första och det andra målet.

24 Eftersom det enda som ska prövas för att avgöra om begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning är huruvida de krav som nämns ovan i punkt 20 har åsidosatts på ett uppenbart sätt, och eftersom det inte klart framgår av handlingarna i målet vid EU-domstolen att dessa krav inte har iakttagits i förevarande fall, går det inte att av den omständigheten att de avtalsvillkor som var föremål för prövning i dessa båda mål eventuellt inte var exakt desamma, dra slutsatsen att begäran om förhandsavgörande ska avvisas.

25 Tolkningsfrågan kan således tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

26 Det framgår av fast rättspraxis att det, enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF, ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits. EU-domstolen kan dessutom föranledas att beakta unionsrättsliga normer som den nationella domstolen inte har hänvisat till i den fråga som den ställt (dom av den 30 maj 2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

27 Det ankommer på EU-domstolen att utifrån samtliga uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat, och i synnerhet utifrån skälen i begäran om förhandsavgörande, avgöra vilka delar av unionsrätten som behöver tolkas med hänsyn till saken i målet (dom av den 30 maj 2024, Raiffeisen Bank, C-176/23, EU:C:2024:443, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

28 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att den hänskjutande domstolen i huvudsak vill få klarhet i huruvida den konkreta handläggningen av det första målet skedde på ett sätt som var förenligt med direktiv 93/13, och följaktligen huruvida en annan nationell domstol, med hänsyn till sättet på vilket det första målet handlades, vid ett senare tillfälle kan pröva den fråga om oskälighet hos avtalsvillkor som redan prövats i det första målet, trots att det första domstolsavgörandet har vunnit laga kraft. Vad gäller det första målet har den hänskjutande

domstolen bland annat uppgett att konsumenten valde att väcka sin talan vid näringsidkarens domstol, inte biträddes av en advokat, inte deltog i förhandlingen och inte överklagade det första domstolsavgörandet inom föreskriven frist.

29 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt sin tolkningsfråga för att få klarhet i huruvida artikel 7.1 i direktiv 93/13, mot bakgrund av direktivets tjugofjärde skäl, effektivitetsprincipen och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), ska tolkas så, att den medför en skyldighet för en nationell domstol att pröva huruvida villkoren i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäliga när dessa villkor redan har prövats av en annan nationell domstol i ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft om konsumenten i målet vid den första domstolen inte biträddes av en advokat, inte deltog i förhandlingen och inte använde sig av ett för vederbörande tillgängligt rättsmedel på grund av bristande kunskap eller information.

30 Inledningsvis ska det erinras om att direktiv 93/13, såsom framgår av artikel 7.1 jämförd med tjugofjärde skälet i direktivet, kräver att medlemsstaterna, med tanke på arten och betydelsen av allmänintresset av att skydda konsumenterna, föreskriver lämpliga och effektiva medel ”för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter” (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 73 och där angiven rättspraxis).

31 Det ska i detta sammanhang påpekas att det framgår av EU-domstolens praxis att unionsrätten inte harmoniserar de förfaranden som är tillämpliga för prövning av huruvida ett avtalsvillkor eventuellt är oskäligt, vilket innebär att dessa förfaranden omfattas av medlemsstaternas nationella rättsordningar enligt principen om medlemsstaternas processuella autonomi, dock under förutsättning att de iakttar likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 74 och där angiven rättspraxis).

32 Domstolen har i detta avseende redan framhållit att principen om rättskraft har stor betydelse i såväl unionsrätten som de nationella rättsordningarna. För att säkerställa såväl en stabil rättsordning och stabila rättsförhållanden som en god rättskipning, är det nämligen viktigt att domstolsavgöranden som vunnit laga kraft inte längre kan angripas efter det att tillgängliga rättsmedel har uttömts eller fristerna för dessa har löpt ut (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

33 Följaktligen innebär unionsrätten, i princip, inte att en nationell domstol är skyldig att sätta nationella rättskraftsregler åt sidan, även om det gör det möjligt att bringa nationella förhållanden som är oförenliga med unionsrätten att upphöra (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

34 Frågan huruvida de krav som följer av likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen har uppfyllts ska bedömas med beaktande av de aktuella bestämmelsernas funktion i förfarandet som helhet vid de olika nationella domstolarna samt med beaktande av hur förfarandet är utformat och bestämmelsernas särdrag (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

35 Om det i de tillämpliga nationella processuella bestämmelserna föreskrivs en möjlighet för den nationella domstolen att under vissa förutsättningar ompröva ett lagakraftvunnet avgörande för att situationen ska bli förenlig med den nationella rätten, så måste således en sådan möjlighet, i enlighet med likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen, gälla för att, om förutsättningarna är uppfyllda, göra den aktuella situationen förenlig med unionsrätten (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

36 När det närmare bestämt gäller de krav som följer av effektivitetsprincipen, som är den enda princip som nämns i tolkningsfrågan, ska det understrykas att medlemsstaternas skyldighet att säkerställa att de rättigheter som enskilda har enligt unionsrätten är effektiva innebär, bland annat såvitt gäller de rättigheter som följer av direktiv 93/13, ett krav på ett effektivt domstolsskydd, vilket har bekräftats i artikel 7.1 i direktivet och även har stadfästs i artikel 47 i stadgan. Detta skydd gäller i synnerhet de processuella regler som är tillämpliga när en talan väcks med åberopande av enskildas rättigheter enligt unionsrätten (dom av den 9 april 2024, Profi Credit Polska (Återupptagande av ett genom lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjort mål), C-582/21, EU:C:2024:282, punkt 76 och där angiven rättspraxis).

37 I förevarande fall handlar den osäkerhet som den hänskjutande domstolen har gett uttryck för i huvudsak om huruvida den konkreta handläggningen av det första målet skedde på ett sätt som var förenligt med direktiv 93/13, och inte om huruvida den relevanta nationella lagstiftningen är förenlig med direktivet. Beslutet om hänskjutande innehåller nämligen ingenting som tyder på att den tillämpliga nationella lagstiftningen rörande villkoren för genomförandet av principen om rättskraft i mål där talan väckts av konsumenter för att få det fastställt att ett visst avtalsvillkor är oskäligt, inte skulle vara förenlig med effektivitetsprincipen, genom att medföra att det blir omöjligt eller orimligt svårt att tillämpa det skydd som konsumenterna ges enligt direktiv 93/13, eller att den av någon annan anledning skulle kunna frånta direktiv 93/13 dess ändamålsenliga verkan, vilket det dock ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

38 Det ska i detta avseende framhållas att den nationella domstolens skyldighet att ex officio pröva huruvida avtalsvillkoren eventuellt är oskäliga motiveras av arten och betydelsen av det allmänintresse som ligger bakom det skydd som direktiv 93/13 ger konsumenterna, vilket innebär att en effektiv prövning av huruvida avtalsvillkor eventuellt är oskäliga, såsom krävs enligt direktiv 93/13, inte skulle kunna säkerställas om rättskraften även gällde domstolsavgöranden i vilka en sådan prövning inte nämns (dom av den 17 maj 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, punkt 50).

39 Däremot ska skyddet anses ha säkerställts om den hänskjutande domstolen, i det nationella målet, konstaterar att den behöriga domstolen under handläggningen av det första målet gjorde en prövning av huruvida avtalsvillkoren eventuellt var oskäliga, och denna prövning, som motiverades åtminstone kortfattat, inte visade att det förelåg något oskäligt villkor och att konsumenten informerades om att denne, om något överklagande inte gavs in inom den i den nationella rätten föreskrivna tidsfristen, inte längre skulle ha rätt att vid ett senare tillfälle göra gällande att villkoren eventuellt är oskäliga (se, analogt, dom av den 17 maj 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, punkt 51).

40 Endast den omständigheten att en effektiv prövning av huruvida ett avtalsvillkor eventuellt är oskäligt har fått en ogynnsam utgång räcker nämligen inte för att det ska kunna göras avsteg från rättskraftsprincipen.

41 Vidare innebär de omständigheter som avses ovan i punkt 28 inte heller nödvändigtvis att det under handläggningen av det första målet inte varit möjligt att garantera en adekvat prövning av de avtalsvillkor som påståtts vara oskäliga och, således, försäkra konsumenten ett sådant effektivt domstolsskydd som denne ska ges enligt artikel 47 i stadgan, vilket det dock ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Särskilt ska den hänskjutande domstolen kontrollera att det första domstolsavgörandet delgavs konsumenten på ett korrekt sätt med angivande av de rättsmedel som stod denne till buds och att det inte föreligger några andra särskilda skäl hänförliga till handläggningen av det målet, såsom avsaknad av domskäl, som kan ha hindrat eller avskräckt konsumenten från att på ett ändamålsenligt sätt utöva sina processuella rättigheter.

42 Med hänsyn till det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 7.1 i direktiv 93/13 ska, mot bakgrund av direktivets tjugofjärde skäl, effektivitetsprincipen och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, tolkas så, att den inte medför en skyldighet för en nationell domstol att pröva huruvida villkoren i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäliga när dessa villkor redan har prövats av en annan nationell domstol i ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft, även om konsumenten i målet vid den första domstolen inte biträddes av en advokat, inte deltog i förhandlingen och inte använde sig av ett för vederbörande tillgängligt rättsmedel, förutsatt att det domstolsavgörandet delgavs konsumenten på ett korrekt sätt med angivande av de rättsmedel som stod denne till buds och att det inte föreligger några andra särskilda skäl hänförliga till handläggningen av det målet, såsom avsaknad av domskäl, som skulle ha kunnat hindra eller avskräcka konsumenten från att på ett ändamålsenligt sätt utöva sina processuella rättigheter.

Rättegångskostnader

43 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal ska, mot bakgrund av direktivets tjugofjärde skäl, effektivitetsprincipen och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

tolkas så,

att den inte medför en skyldighet för en nationell domstol att pröva huruvida villkoren i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäliga när dessa villkor redan har prövats av en annan nationell domstol i ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft, även om konsumenten i målet vid den första domstolen inte biträddes av en advokat, inte deltog i förhandlingen och inte använde sig av ett för vederbörande tillgängligt rättsmedel, förutsatt att det domstolsavgörandet delgavs konsumenten på ett korrekt sätt med angivande av de rättsmedel som stod denne till buds och att det inte föreligger några andra särskilda skäl hänförliga till handläggningen av det målet, såsom avsaknad av domskäl, som skulle ha kunnat hindra eller avskräcka konsumenten från att på ett ändamålsenligt sätt utöva sina processuella rättigheter.

Underskrifter